

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1288/2013

z dnia 11 grudnia 2013 r.

ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 ust. 4 i art. 166 ust. 4,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W komunikacie Komisji zatytułowanym „Budżet z perspektywy »Europy 2020« ” z dnia 29 czerwca 2011 r. wzywa się do przyjęcia jednolitego programu działania w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, obejmującego międzynarodowe aspekty szkolnictwa wyższego, łączącego program działania w dziedzinie uczenia się przez całe życie („Uczenie się przez całe życie”) ustanowiony decyzją nr 1720/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁾, program „Młodzież w działaniu” („Młodzież w działaniu”) ustanowiony decyzją nr 1719/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁵⁾, program Erasmus Mundus („Erasmus Mundus”) ustanowiony decyzją nr 1298/2008/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁶⁾, program ALFA III ustanowiony

rozporządzeniem (WE) nr 1905/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁷⁾, a także programy Tempus i Edulink, w celu zapewnienia większej skuteczności, silniejszego ukierunkowania strategicznego i synergii między różnymi aspektami jednolitego programu. Dodatkowo proponuje się, aby sport stał się częścią tego jednolitego programu (zwanego dalej „Programem”).

(2) W okresowych sprawozdaniach z oceny istniejących programów „Uczenie się przez całe życie”, „Młodzież w działaniu” i Erasmus Mundus oraz w ramach konsultacji społecznych w sprawie przyszłości działań Unii w dziedzinie kształcenia, szkolenia i młodzieży oraz szkolnictwa wyższego ujawniono silną i pod niektórymi względami rosnącą potrzebę dalszej współpracy i mobilności w tych dziedzinach na szczeblu europejskim. W sprawozdaniach z oceny podkreślano znaczenie stworzenia ściślejszego związku pomiędzy programami unijnymi i rozwojem polityki w dziedzinie kształcenia, szkolenia i młodzieży, wyrażano potrzebę takiego organizowania działań Unii, aby odpowiadały one lepiej paradygmatowi uczenia się przez całe życie, a także wzywano do przyjęcia prostszego, bardziej przyjaznego dla odbiorcy i elastyczniejszego podejścia do realizacji tych działań oraz zakończenia rozdrobnienia międzynarodowych programów współpracy w zakresie szkolnictwa wyższego.

(3) Program powinien koncentrować się na dostępności środków oraz przejrzystości procedur administracyjnych i finansowych, w tym poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz cyfryzację. Warunkiem powodzenia Programu jest też usprawnienie i uproszczenie jego struktury organizacyjnej i zarządzania nim oraz stałe koncentrowanie się na obniżaniu kosztów administracyjnych.

(4) Konsultacje społeczne w sprawie strategicznych wyborów Unii dotyczących wykonywania nowych kompetencji Unii w dziedzinie sportu oraz sprawozdanie Komisji z oceny działań przygotowawczych w dziedzinie sportu dostarczyły użytecznych wskazówek na temat obszarów priorytetowych w zakresie działań Unii i pokazały wartość dodaną, którą Unia może wnieść, wspierając działania mające na celu generowanie, wymianę i rozpowszechnianie doświadczeń i wiedzy na temat różnych zagadnień dotyczących sportu na szczeblu europejskim, pod warunkiem że koncentrują się one w szczególności na poziomie najbliższym obywatelowi.

⁽¹⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 154.

⁽²⁾ Dz.U. C 225 z 27.7.2012, s. 200.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 19 listopada 2013 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 3 grudnia 2013 r.

⁽⁴⁾ Decyzja nr 1720/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 327 z 24.11.2006, s. 45).

⁽⁵⁾ Decyzja nr 1719/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. ustanawiająca program „Młodzież w działaniu” na okres 2007–2013 (Dz.U. L 327 z 24.11.2006, s. 30).

⁽⁶⁾ Decyzja Nr 1298/2008/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2008 r. ustanawiająca program Erasmus Mundus na lata 2009–2013 w celu poprawy jakości w szkolnictwie wyższym i wspierania międzykulturowego zrozumienia poprzez współpracę z państwami trzecimi (Dz.U. L 340 z 19.12.2008 r. s. 83).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1905/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiające instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju (Dz.U. L 378 z 27.12.2006, s. 41).

- (5) Strategia „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu określa strategię wzrostu Unii na nadchodzącą dekadę w celu wsparcia takiego wzrostu, ustanawiając pięć ambitnych celów, które należy osiągnąć do 2020 r., w szczególności w dziedzinie kształcenia, gdzie celem jest ograniczenie zjawiska wczesnego kończenia nauki do poziomu poniżej 10 % oraz umożliwienia zdobycia wykształcenia wyższego lub równorzędnego przez co najmniej 40 % osób w wieku 30-34 lat. Strategia obejmuje również inicjatywy przewodnie, w szczególności „Młodzież w działaniu” i „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”.
- (6) W konkluzjach z dnia 12 maja 2009 r. Rada wezwała do przyjęcia strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), ustanawiających cztery cele strategiczne, których osiągnięcie będzie odpowiedzią na wyzwania związane z budowaniem Europy opartej na wiedzy, i sprawi, że uczenie się przez całe życie stanie się rzeczywistością dla wszystkich.
- (7) Zgodnie z art. 8 i 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), jak również art. 21 i 23 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, Program promuje między innymi równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz środki zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. W trakcie realizacji Programu istnieje potrzeba zapewnienia szerszego dostępu osobom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji i osobom ze słabszych grup społecznych oraz aktywnego podejścia do specjalnych potrzeb edukacyjnych osób niepełnosprawnych.
- (8) Program powinien mieć wyraźny międzynarodowy wymiar, w szczególności w odniesieniu do szkolnictwa wyższego, nie tylko w celu podniesienia jakości europejskiego szkolnictwa wyższego dla osiągnięcia ogólniejszych celów ET 2020 i zwiększenia atrakcyjności Unii jako miejsca odbywania studiów, ale również w celu sprzyjania zrozumieniu między ludźmi oraz przyczynienia się do zrównoważonego rozwoju szkolnictwa wyższego w państwach partnerskich, jak i do ich szerszego rozwoju społeczno-gospodarczego, między innymi poprzez wspieranie „przepływu myśli” dzięki akcjom promującym mobilność, obejmującym obywateli państw partnerskich. W tym celu należy udostępnić środki z Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju (DCI), Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI), Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) oraz Instrumentu Partnerstwa na rzecz Współpracy z Państwami Trzecimi (PI). Możliwe jest również udostępnienie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), zgodnie z regulującymi go procedurami. Przepisy niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie do wykorzystania tych środków, przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z odpowiednimi rozporządzeniami ustanawiającymi te instrumenty i ten fundusz.
- (9) W rezolucji z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie odnowionych ram współpracy europejskiej na rzecz młodzieży (2010–2018) Rada podkreśliła potrzebę uznania wszystkich młodych osób za zasób społeczeństwa i dążenie do ułatwienia im uczestniczenia w kształtowaniu dotyczącej ich polityki za pomocą ciągłego, usystematyzowanego dialogu między osobami odpowiedzialnymi za wyznaczanie kierunków polityki a osobami młodymi i organizacjami młodzieżowymi na wszystkich szczeblach.
- (10) Połączenie w jednym programie uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego powinno stworzyć synergię i wesprzeć przekrojową współpracę między różnymi sektorami, takimi jak kształcenie, szkolenie i młodzież. Podczas wdrażania Programu należy odpowiednio uwzględnić specyficzne potrzeby różnych sektorów, a w stosownych przypadkach także rolę władz lokalnych i regionalnych.
- (11) W celu wspierania mobilności, równego dostępu i podnoszenia poziomu studiów Unia powinna ustanowić w ramach projektu pilotażowego Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich, umożliwiający studentom, bez względu na ich pochodzenie społeczne, podjęcie studiów magisterskich w innym państwie, dla którego udział w Programie jest otwarty („państwo uczestniczące w Programie”). Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich powinien być dostępny dla instytucji finansowych, które zgodzą się oferować pożyczki na sfinansowanie studiów magisterskich w innych państwach uczestniczących w programie na warunkach korzystnych dla studentów. To dodatkowe i innowacyjne narzędzie na rzecz mobilności edukacyjnej nie powinno zastępować jakichkolwiek obecnych systemów stypendiów lub pożyczek wspierających mobilność studentów na poziomie lokalnym, krajowym lub unijnym ani utrudniać rozwoju jakichkolwiek takich systemów w przyszłości. Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich powinien być przedmiotem ścisłego monitorowania i oceny, w szczególności w odniesieniu do absorpcji przez rynek w różnych państwach. Zgodnie z art. 21 ust 2 i 3, najpóźniej do końca 2017 r. należy złożyć Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z oceny śródkresowej w celu uzyskania politycznych wytycznych dotyczących kontynuacji Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich.
- (12) Państwa członkowskie powinny dążyć do podejmowania wszelkich odpowiednich środków w celu usunięcia prawnych i administracyjnych przeszkód we właściwym funkcjonowaniu Programu. Obejmuje to rozwiązywanie, w miarę możliwości, kwestii administracyjnych powodujących trudności z otrzymywaniem wiz i pozwoleń na pobyt. Zgodnie z dyrektywą Rady 2004/114/WE⁽¹⁾ zachęca się państwa członkowskie do tworzenia przyspieszonych procedur przyjmowania.

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 2004/114/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyjmowania obywateli państw trzecich w celu odbywania studiów, udziału w wymianie młodzieży szkolnej, szkoleniu bez wynagrodzenia lub wolontariacie (Dz.U. L 375 z 23.12.2004, s. 12).

- (13) W komunikacie Komisji z dnia 20 września 2011 r. zatytułowanym „Działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – plan modernizacji europejskich systemów szkolnictwa wyższego” określono ramy, w których Unia, państwa członkowskie oraz instytucje szkolnictwa wyższego mogą współpracować w celu zwiększenia liczby absolwentów i poprawy jakości kształcenia, a także po to, aby szkolnictwo wyższe i badania naukowe mogły w jak największym stopniu przyczynić się do wyjścia gospodarek i społeczeństw państw członkowskich z globalnego kryzysu gospodarczego silniejszymi.
- (14) Aby lepiej zająć się kwestią bezrobocia młodzieży w Unii, szczególną uwagę należy zwrócić na transnarodową współpracę między instytucjami szkolnictwa wyższego i szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe a przedsiębiorstwami, z zamiarem zwiększenia zatrudnialności studentów i uczniów oraz rozwijania umiejętności w zakresie przedsiębiorczości.
- (15) W deklaracji bolońskiej, podpisanej przez ministrów edukacji 29 państw europejskich w dniu 19 czerwca 1999 r., ustanowiono międzyrządowy proces mający na celu stworzenie europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, który wymaga stałego wsparcia na poziomie Unii.
- (16) Kluczowa rola kształcenia i szkolenia zawodowego w realizacji szeregu celów określonych w strategii „Europa 2020” jest powszechnie uznawana i została określona w odnowionym procesie kopenhaskim (2011–2020), z uwzględnieniem w szczególności ich potencjału, który może posłużyć do rozwiązania problemu wysokiego bezrobocia w Europie, szczególnie wśród ludzi młodych, a także bezrobocia długotrwałego, promowania kultury uczenia się przez całe życie, zwalczania wykluczenia społecznego i promowania aktywnego obywatelstwa. Potrzebne są wysokiej jakości staże i przygotowanie zawodowe, w tym w mikroprzedsiębiorstwach oraz małych i średnich przedsiębiorstwach, aby zmniejszyć różnice między wiedzą nabytą w ramach kształcenia i szkolenia a umiejętnościami i kompetencjami wymaganymi w środowisku pracy, a także aby zwiększyć zatrudnialność młodych osób.
- (17) Konieczne jest zwiększenie intensywności i zakresu europejskiej współpracy między szkołami oraz mobilności kadry szkolnej i uczniów w celu realizacji priorytetów określonych w programie europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa na miarę XXI wieku, a mianowicie poprawy jakości kształcenia szkolnego w Unii w dziedzinach rozwoju kompetencji, oraz w celu zwiększenia równego dostępu i włączenia społecznego w systemach i instytucjach edukacyjnych, jak również w celu wzmocnienia i wsparcia pozycji zawodu nauczyciela i kadry kierowniczej szkół. W tym kontekście strategiczne cele, jakimi są ograniczenie wczesnego kończenia nauki, poprawa osiągnięć w zakresie podstawowych umiejętności oraz zwiększenie udziału we wczesnej edukacji i opiece nad dziećmi oraz poprawa jej jakości, powinny być traktowane priorytetowo wraz z celami dotyczącymi podnoszenia kompetencji zawodowych nauczycieli i kadry kierowniczej szkół oraz zwiększania szans edukacyjnych dzieci ze środowisk migracyjnych i znajdujących się w trudnych warunkach społeczno-ekonomicznych.
- (18) Odnowiona europejska agenda na rzecz uczenia się dorosłych zawarta w rezolucji Rady z dnia 28 listopada 2011 r. ma na celu umożliwienie wszystkim dorosłym rozwoju i poszerzania swoich umiejętności i kompetencji przez całe życie. Należy zwrócić szczególną uwagę na poprawę w zakresie możliwości uczenia się dużej liczbie Europejczyków o niskich kwalifikacjach, zwłaszcza poprzez poprawę podstawowych umiejętności czytania i liczenia oraz promowanie elastycznych ścieżek edukacyjnych i form edukacyjnych tzw. drugiej szansy.
- (19) Działania Europejskiego Forum Młodzieży, krajowych ośrodków informacji o uznawalności dyplomów i okresów studiów (NARIC), sieci Eurydice, Euroguidance i Eurodesk, krajowych służb wsparcia eTwinning, krajowych centrów Europass oraz Krajowych Biur Informacyjnych w państwach sąsiadujących są niezbędne dla osiągnięcia celów Programu, w szczególności dzięki regularnemu przekazywaniu Komisji aktualnych informacji dotyczących różnych dziedzin ich działalności oraz dzięki rozpowszechnianiu wyników Programu w Unii i państwach partnerskich.
- (20) Należy wzmocnić współpracę w ramach Programu z organizacjami międzynarodowymi właściwymi w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, w szczególności z Radą Europy.
- (21) Aby przyczynić się do podniesienia jakości studiów w zakresie integracji europejskiej na całym świecie oraz odpowiedzieć na rosnącą potrzebę wiedzy i dialogu na temat procesu integracji europejskiej i jego rozwoju, ważne jest, aby zachęcać do podnoszenia jakości nauczania, badań i dyskusji w tej dziedzinie poprzez wsparcie instytucji akademickich lub stowarzyszeń aktywnie działających w dziedzinie studiów nad integracją europejską oraz stowarzyszeń realizujących cel o znaczeniu europejskim, za pośrednictwem działań „Jean Monnet”.
- (22) Współpraca w ramach Programu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu na poziomie krajowym i unijnym ma ogromne znaczenie dla stworzenia powszechnego poczucia odpowiedzialności i zaangażowania w odniesieniu do strategii i polityki w zakresie uczenia się przez całe życie oraz uwzględnienia pomysłów i problemów zgłaszanych przez zainteresowane strony na wszystkich szczeblach.

- (23) W komunikacie Komisji z dnia 18 stycznia 2011 r. zatytułowanym „Rozwijanie europejskiego wymiaru sportu” przedstawiono pomysły Komisji dotyczące działań na poziomie Unii w dziedzinie sportu po wejściu w życie Traktatu z Lizbony oraz zaproponowano wykaz konkretnych działań, które powinny zostać podjęte przez Komisję i państwa członkowskie w celu zwiększenia tożsamości europejskiej w sporcie w trzech obszernych rozdziałach: społeczna rola sportu, wymiar gospodarczy sportu oraz organizacja sportu. Konieczne jest również uwzględnienie wartości dodanej sportu, w tym sportów tradycyjnych, oraz jego wkładu w dziedzictwo kulturowe i historyczne Unii.
- (24) Należy skupić się w szczególności na sporcie na poziomie najbliższemu obywatelowi oraz na wolontariacie w sporcie z uwagi na ważną rolę, jaką odgrywają one w promowaniu włączenia społecznego, równości szans i korzystnej dla zdrowia aktywności fizycznej.
- (25) Zwiększona przejrzystość i uznawalność kwalifikacji i kompetencji oraz szerokie poparcie dla unijnych narzędzi przejrzystości i uznawalności powinny przyczynić się do rozwoju wysokiej jakości kształcenia i szkolenia oraz ułatwić mobilność zarówno w celu uczenia się przez całe życie, jak i w celach zawodowych w całej Europie, między państwami oraz sektorami. Umożliwienie dostępu do metod, praktyk i technologii stosowanych w innych państwach pomoże zwiększyć zatrudnialność.
- (26) W tym celu zaleca się rozszerzenie zastosowania jednolitych ram Unii dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) ustanowionych w decyzji nr 2241/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁾, Europejskiego Rejestru Zapewniania Jakości w Szkolnictwie Wyższym (EQAR) i Europejskiego Stowarzyszenia na Rzecz Zapewniania Jakości w Szkolnictwie Wyższym (ENQA) ustanowionego w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/143/WE⁽²⁾, europejskich ram kwalifikacji (EQF) określonych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r.⁽³⁾, europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) ustanowionego w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r.⁽⁴⁾ i europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET) ustanowionych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r.⁽⁵⁾ oraz europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów (ECTS).
- (27) W celu zapewnienia większej skuteczności informowania ogółu społeczeństwa oraz w celu wzmocnienia efektu synergii między działaniami informacyjnymi podejmowanymi z inicjatywy Komisji, zasoby przydzielone na działania informacyjne na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny obejmować również instytucjonalne przekazywanie informacji na temat priorytetów politycznych Unii, pod warunkiem że są one związane z ogólnymi celami niniejszego rozporządzenia.
- (28) Konieczne jest zapewnienie europejskiej wartości dodanej wszystkich akcji prowadzonych w ramach Programu oraz ich komplementarności z działaniami podejmowanymi przez państwa członkowskie zgodnie z art. 167 ust. 4 TFUE oraz z innymi działaniami, w szczególności w obszarach kultury i środków przekazu, zatrudnienia, badań i innowacyjności, przemysłu i przedsiębiorczości, polityki spójności i polityki rozwoju, a także polityki rozszerzenia oraz inicjatyw, instrumentów i strategii w dziedzinie polityki regionalnej i stosunków zewnętrznych.
- (29) Program ma wywierać pozytywny i trwały wpływ na strategię polityczną i praktyki w obszarach kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu. Ten systemowy wpływ należy osiągnąć w drodze podejmowania różnych akcji i działań przewidzianych w Programie, które mają na celu wsparcie zmian na szczeblu instytucjonalnym oraz – w stosownych przypadkach – doprowadzić do innowacji na poziomie całego systemu. Projekty indywidualne, których dotyczą wnioski o wsparcie finansowe z Programu, nie muszą mieć żadnego wpływu systemowego. To łączny wynik tych projektów powinien przyczynić się do osiągnięcia wpływu systemowego.
- (30) Skuteczne zarządzanie wykonaniem, w tym ocena i monitorowanie, wymaga opracowania określonych, mierzalnych i realistycznych wskaźników wykonania, które można mierzyć w czasie i które odzwierciedlają logikę interwencji.
- (31) Komisja i państwa członkowskie powinny zoptymalizować wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych i nowych technologii w celu ułatwienia dostępu do działań związanych z kształceniem, szkoleniem, młodzieżą i sportem. Mogłoby to obejmować wirtualną mobilność, która powinna uzupełniać – ale nie zastępować – mobilność edukacyjną.

⁽¹⁾ Decyzja nr 2241/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 6).

⁽²⁾ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/143/WE z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie dalszej europejskiej współpracy w zakresie zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym (Dz.U. L 64 z 4.3.2006, s. 60).

⁽³⁾ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 111 z 6.5.2008, s. 1).

⁽⁴⁾ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego (Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 1).

⁽⁵⁾ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) (Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 11).

- (32) Na potrzeby Parlamentu Europejskiego i Rady w ramach rocznej procedury budżetowej w niniejszym rozporządzeniu określa się na cały czas trwania Programu pulę środków finansowych, która ma stanowić główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 17 porozumienia międzyinstytucjonalnego pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami ⁽¹⁾.
- (33) W celu zapewnienia ciągłości wsparcia finansowego udzielanego w ramach Programu na funkcjonowanie organów, we wstępnej fazie Programu Komisja powinna mieć możliwość uznania kosztów bezpośrednio związanych z realizacją działań objętych wsparciem jako kwalifikowalnych do finansowania, nawet jeśli zostały one poniesione przez beneficjenta przed złożeniem wniosku o finansowanie.
- (34) Istnieje potrzeba ustanowienia kryteriów wykonania, na których powinien opierać się podział środków budżetowych między państwa członkowskie z przeznaczeniem na działania zarządzane przez agencje narodowe.
- (35) Państwa kandydujące do przystąpienia do Unii Europejskiej oraz państwa należące do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), które należą do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), mogą uczestniczyć w programach Unii na podstawie umów ramowych, decyzji Rady Stowarzyszenia lub podobnych umów.
- (36) Konfederacja Szwajcarska może uczestniczyć w programach Unii zgodnie z umową, która zostanie podpisana między Unią a tym państwem.
- (37) Osoby fizyczne z kraju lub terytorium zamorskiego (KTZ) oraz właściwe organy i instytucje publiczne lub prywatne KTZ mogą brać udział w programach zgodnie z decyzją Rady 2001/822/WE ⁽²⁾. W trakcie realizacji Programu należy uwzględnić ograniczenia wynikające z odległego położenia regionów najbardziej oddalonych w Unii oraz KTZ.
- (38) Komisja i wysoki przedstawiciel Unii Europejskiej ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa we wspólnym komunikacie z dnia 25 maja 2011 r. zatytułowanym „Nowa koncepcja działań w obliczu zmian zachodzących w sąsiedztwie” podkreślili między innymi cel, jakim jest dalsze ułatwianie udziału państw sąsiadujących w działaniach Unii dotyczących mobilności i budowania potencjału w szkolnictwie wyższym i otwarcia przyszłego programu w dziedzinie kształcenia dla państw sąsiadujących.
- (39) Należy chronić interesy finansowe Unii – w całym cyklu wydatkowania – z zastosowaniem proporcjonalnych środków, w tym zapobiegania nieprawidłowościom, wykrywania i analizy nieprawidłowości, odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar. Podczas gdy pomoc zewnętrzna Unii wymaga rosnącego wsparcia finansowego, sytuacja gospodarcza i budżetowa Unii ogranicza dostępność zasobów na taką pomoc. Komisja powinna zatem dołożyć starań w celu znalezienia możliwości najbardziej skutecznego i zrównoważonego wykorzystania instrumentów finansowych o efekcie dźwigni.
- (40) Aby poprawić dostęp do Programu, należy dostosować stypendia wspierające mobilność osób do kosztów życia i utrzymania w państwie przyjmującym. Należy też zachęcać państwa członkowskie, aby zgodnie z prawem krajowym zwalniały stypendia z jakiegokolwiek opodatkowania i kosztów socjalnych. Takie samo zwolnienie powinno stosować się do podmiotów publicznych lub prywatnych, udzielających takiego wsparcia finansowego zainteresowanym osobom.
- (41) Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 ⁽³⁾ czas wolontariuszy może być uznany za współfinansowanie w postaci wkładu rzeczowego.
- (42) W komunikacie zatytułowanym „Budżet z perspektywy »Europy 2020«” z dnia 29 czerwca 2011 r. Komisja podkreśliła swoje zobowiązanie do uproszczenia finansowania przez Unię. Stworzenie jednolitego programu w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu powinno zapewnić znaczne uproszczenie, racjonalizację i synergię w zarządzaniu Programem. Wdrażanie Programu powinno zostać dodatkowo uproszczone dzięki stosowaniu kwot ryczałtowych, kosztów jednostkowych lub zryczałtowanego finansowania, jak również ograniczeniu wymogów formalnych i biurokratycznych nakładanych na beneficjentów i państwa członkowskie.
- (43) Poprawa wdrażania i jakość wydatkowania powinny stanowić główne zasady służące osiągnięciu celów Programu, przy jednoczesnym zapewnieniu optymalnego wykorzystania zasobów finansowych.
- (44) Istotne jest zapewnienie należytego zarządzania finansami Programu oraz jego realizacji w sposób możliwie najbardziej efektywny i przyjazny dla użytkownika, przy równoczesnym zapewnieniu pewności prawa i dostępności Programu dla wszystkich uczestników.
- (45) W celu zapewnienia szybkiej reakcji na zmieniające się potrzeby w trakcie całego okresu trwania Programu należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do przepisów dotyczących dodatkowych akcji zarządzanych przez agencje narodowe. Szczególnie ważne jest, aby

⁽¹⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1

⁽²⁾ Decyzja Rady 2001/822/WE z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich ze Wspólnotą Europejską („Decyzja o Stowarzyszeniu Zamorskim”) (Dz.U. L 314 z 30.11.2001, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów. Przygotowując i opracowując akty delegowane, Komisja powinna zapewnić jednocześnie, terminowe i odpowiednie przekazywanie stosownych dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

- (46) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽¹⁾.
- (47) Program powinien obejmować trzy różne dziedziny, a komitet ustanowiony na mocy niniejszego rozporządzenia powinien zajmować się zarówno zagadnieniami horyzontalnymi, jak i sektorowymi. Państwa członkowskie zapewniają uczestnictwo odpowiednich przedstawicieli w tym Komitecie, w zależności od omawianych przez niego kwestii, a przewodniczący komitetu zapewnia, aby plany obrad wyraźnie wskazywały dany sektor lub dane sektory, a także tematy, których mają dotyczyć dyskusje podczas każdego z posiedzeń, dotyczące poszczególnych sektorów. W stosownych przypadkach oraz zgodnie z regulaminem komitetu, a także na zasadzie ad hoc, powinna istnieć możliwość zapraszania ekspertów zewnętrznych, w tym przedstawicieli partnerów społecznych, do uczestnictwa w posiedzeniach komitetu w roli obserwatorów.
- (48) Należy zapewnić prawidłowe zamknięcie Programu, w szczególności w odniesieniu do kontynuowania wieloletnich ustaleń w zakresie zarządzania nim, takich jak finansowanie pomocy technicznej i administracyjnej. Od dnia 1 stycznia 2014 r. pomoc techniczna i administracyjna powinna zapewnić, w stosownych przypadkach, zarządzanie akcjami, które nie zostały jeszcze zakończone w ramach poprzednich programów do końca 2013 r.
- (49) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie ustanowienie Programu, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary i skutki możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określonej w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (50) Decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/EC powinny zatem zostać uchylone.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.02.2011, s. 13).

- (51) Celem zapewnienia kontynuacji wsparcia finansowego na podstawie Programu, niniejsze rozporządzenie powinno być stosowane od dnia 1 stycznia 2014 r. Z uwagi na pilność, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie jak najszybciej to możliwe po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Zakres Programu

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się program działań Unii w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu o nazwie „Erasmus+” („Program”).
2. Program wdrażany jest w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.
3. Program obejmuje następujące dziedziny, przy jednoczesnym poszanowaniu struktur i specyficznych potrzeb różnych sektorów w państwach członkowskich:
 - a) kształcenie i szkolenie na wszystkich poziomach w perspektywie uczenia się przez całe życie, w tym kształcenie szkolne (Comenius), szkolnictwo wyższe (Erasmus), międzynarodowe szkolnictwo wyższe (Erasmus Mundus), kształcenie i szkolenie zawodowe (Leonardo da Vinci) oraz uczenie się dorosłych (Grundtvig);
 - b) młodzież („Młodzież w działaniu”), zwłaszcza w kontekście uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;
 - c) sport, w szczególności na poziomie najbliższym obywatelowi.
4. Program ma wymiar międzynarodowy, który służy wspieraniu zewnętrznych działań Unii, w tym jej celów rozwojowych, poprzez współpracę Unii z państwami partnerskimi.

Artykuł 2

Definicje

Na użytek niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „uczenie się przez całe życie” oznacza całość kształcenia ogólnego, kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się pozaformalnego i nieformalnego podejmowanego na wszystkich etapach życia, których wynikiem jest rozwój wiedzy, umiejętności, kompetencji lub uczestnictwa w społeczeństwie w perspektywie osobistej, obywatelskiej, kulturowej, społecznej lub zawodowej; uczenie się przez całe życie obejmuje również korzystanie z usług doradztwa i poradnictwa;

- 2) „uczenie się pozaformalne” oznacza uczenie się, które odbywa się poprzez zaplanowane działania (w postaci celów i czasu przeznaczanego na naukę), w którym obecna jest pewna forma wsparcia (na przykład relacja uczeń-nauczyciel), a które nie jest częścią formalnego systemu kształcenia i szkolenia;
- 3) „uczenie się nieformalne” oznacza uczenie się wynikające z codziennych działań związanych z pracą, rodziną lub czasem wolnym, które nie jest zorganizowane ani ustrukturyzowane poprzez cele, czas uczenia się ani wsparcie w uczeniu się; z perspektywy uczącego się może być ono niezamierzone;
- 4) „usystematyzowany dialog” oznacza dialog z osobami młodymi i organizacjami młodzieżowymi, który stanowi forum stałej, wspólnej refleksji nad priorytetami europejskiej współpracy na rzecz młodzieży, jej realizacją i działaniami następczymi;
- 5) „transnarodowy” odnosi się do wszelkich akcji angażujących co najmniej dwa państwa uczestniczące w Programie, o których mowa w art. 24 ust. 1, chyba że wskazano inaczej;
- 6) „międzynarodowy” odnosi się do wszelkich akcji angażujących co najmniej jedno państwo uczestniczące w Programie i co najmniej jedno państwo trzecie („państwo partnerskie”);
- 7) „mobilność edukacyjna” oznacza fizyczne przeniesienie się do państwa innego niż państwo zamieszkania w celu podjęcia studiów, szkolenia lub innego rodzaju uczenia się pozaformalnego i nieformalnego; może ona przyjąć formę staży, przygotowania zawodowego, wymian młodzieży, wolontariatu, nauczania lub uczestniczenia w doskonaleniu zawodowym; może ona obejmować działania przygotowawcze, takie jak kursy języka państwa przyjmującego, a także wysyłanie, przyjmowanie i działania następcze;
- 8) „współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk” oznacza transnarodowe i międzynarodowe projekty współpracy, w które zaangażowane są organizacje działające w obszarze kształcenia, szkolenia lub młodzieży oraz ewentualnie inne organizacje;
- 9) „wsparcie w reformowaniu polityk” oznacza każdy rodzaj działalności mającej na celu wspieranie i ułatwianie modernizacji systemów kształcenia i szkolenia, jak również wspieranie rozwoju europejskiej polityki wobec młodzieży, poprzez współpracę polityczną między państwami członkowskimi, w szczególności otwartą metodę koordynacji oraz usystematyzowany dialog z osobami młodymi;
- 10) „mobilność wirtualna” oznacza szereg działań wspieranych za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych, łącznie z uczeniem się za pomocą mediów elektronicznych, organizowanych na szczeblu instytucjonalnym, które pozwalają zdobywać lub ułatwiają zdobywanie transnarodowego lub międzynarodowego wspólnego doświadczenia w kontekście nauczania lub uczenia się;
- 11) „kadra” oznacza osoby, które zawodowo albo na zasadzie wolontariatu zajmują się kształceniem, szkoleniem lub uczeniem się pozaformalnym młodzieży; pojęcie to może obejmować profesorów, nauczycieli, osoby prowadzące szkolenie, kadre kierowniczą szkół, osoby pracujące z młodzieżą oraz pracowników niebędących nauczycielami;
- 12) „osoba pracująca z młodzieżą” oznacza zawodowego pracownika lub wolontariusza, zaangażowanego w uczenie się pozaformalne i wspierającego osoby młode w ich osobistym rozwoju społeczno-edukacyjnym oraz doskonaleniu zawodowym;
- 13) „osoby młode” oznacza osoby w wieku od 13 do 30 lat;
- 14) „instytucja szkolnictwa wyższego” oznacza:
 - a) każdy rodzaj instytucji szkolnictwa wyższego, która zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową przyznaje uznawane tytuły naukowe lub inne uznawane kwalifikacje na poziomie szkolnictwa wyższego, bez względu na brzmienie nazwy takiej instytucji;
 - b) każdą instytucję, która zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową prowadzi kształcenie lub szkolenie zawodowe na poziomie szkolnictwa wyższego;
- 15) „studia wspólne” oznaczają zintegrowany program studiów oferowany przez co najmniej dwie instytucje szkolnictwa wyższego, który kończy się jednym dyplomem wydanym i podpisywanym łącznie przez wszystkie uczestniczące w nim instytucje oraz oficjalnie uznawanym w państwach, w których instytucje te mają siedzibę;
- 16) „studia prowadzące do uzyskania dwóch/wielu dyplomów” oznaczają program studiów oferowany przez co najmniej dwie instytucje szkolnictwa wyższego (studia prowadzące do uzyskania dwóch dyplomów) lub większą liczbę instytucji szkolnictwa wyższego (studia prowadzące do uzyskania wielu dyplomów), po zakończeniu którego student otrzymuje osobny dyplom od każdej uczestniczącej instytucji;
- 17) „aktywność młodzieży” oznacza działalność pozaszkolną (taką jak wymiana młodzieży, wolontariat lub szkolenia dla młodzieży) prowadzoną przez osobę młodą, indywidualnie albo w grupie, w szczególności poprzez organizacje młodzieżowe, i charakteryzującą się podejściem opartym na uczeniu się pozaformalnym;
- 18) „partnerstwo” oznacza umowę między grupą instytucji lub organizacji z różnych państw uczestniczących w Programie w celu przeprowadzenia wspólnych działań europejskich w dziedzinach kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu lub ustanawiające formalną lub nieformalną sieć w danej dziedzinie, takie jak wspólne projekty edukacyjne dla uczniów i ich nauczycieli w formie wymian klasowych i indywidualnej mobilności długoterminowej, programy intensywne w zakresie szkolnictwa wyższego oraz współpracę między władzami regionalnymi i lokalnymi w celu wspierania współpracy międzyregionalnej, w tym transgranicznej; partnerstwo można rozszerzyć na instytucje lub organizacje z państw partnerskich w celu podniesienia jego jakości;

- 19) „kompetencje kluczowe” oznaczają podstawowy zbiór wiedzy, umiejętności i postaw, których każda osoba potrzebuje do spełnienia i rozwoju osobistego, aktywności obywatelskiej, włączenia społecznego i zatrudnienia, jak opisano w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE ⁽¹⁾;
- 20) „otwarta metoda koordynacji” (OMK) oznacza międzyrządową metodę określającą ramy współpracy między państwami członkowskimi, dzięki której można ukierunkować ich polityki krajowe na konkretne wspólne cele; w ramach Programu OMK ma zastosowanie do kształcenia, szkolenia i młodzieży;
- 21) „unijne narzędzia przejrzystości i uznawalności” oznaczają instrumenty ułatwiające zainteresowanym stronom zrozumienie, docenienie oraz, w stosownych przypadkach, uznanie efektów uczenia się i kwalifikacji w całej Unii;
- 22) „państwa sąsiadujące” oznaczają państwa i terytoria objęte europejską polityką sąsiedztwa;
- 23) „kariera dwutorowa” oznacza połączenie uprawiania sportu wyczynowego z kształceniem ogólnym lub pracą;
- 24) „sport na poziomie najbliższym obywatelowi” oznacza sport w formie zorganizowanej, uprawiany na poziomie lokalnym przez amatorów oraz sport dla wszystkich.
- b) celów ram strategicznych europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”), w tym odpowiednich poziomów odniesienia;
- c) zrównoważonego rozwoju państw partnerskich w dziedzinie szkolnictwa wyższego;
- d) ogólnych celów odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010-2018);
- e) celu rozwoju europejskiego wymiaru sportu, w szczególności sportu na poziomie najbliższym obywatelowi, zgodnie z unijnym planem pracy w dziedzinie sportu; oraz
- f) promowania europejskich wartości zgodnie z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

ROZDZIAŁ II

Kształcenie i szkolenie

Artykuł 5

Cele szczegółowe

1. W ramach Programu wspierane są jedynie te akcje i działania, które posiadają potencjalną europejską wartość dodaną i które przyczyniają się do realizacji celu ogólnego, o którym mowa w art. 4.

2. Europejską wartość dodaną działań realizowanych w ramach Programu zapewnia się w szczególności za sprawą ich:

- transnarodowego charakteru, w szczególności w odniesieniu do mobilności i współpracy ukierunkowanej na osiągnięcie trwałego wpływu systemowego;
- komplementarności i synergii z innymi programami i strategiami politycznymi na poziomie krajowym, unijnym i międzynarodowym;
- wkładu w skuteczne wykorzystanie unijnych narzędzi przejrzystości i uznawalności.

Artykuł 4

Cel ogólny Programu

Program przyczynia się do realizacji:

- celów strategii „Europa 2020”, w tym wyznaczonego w niej podstawowego celu w dziedzinie edukacji;

⁽¹⁾ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kluczowych kompetencji w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10).

1. Zgodnie z celem ogólnym Programu określonym w art. 4, w szczególności z celami ET 2020, a także w ramach wspierania zrównoważonego rozwoju państw partnerskich w dziedzinie szkolnictwa wyższego, realizowane są następujące cele szczegółowe Programu:

- podniesienie poziomu kluczowych kompetencji i umiejętności, w szczególności w zakresie ich przydatności dla rynku pracy i ich wkładu w spójność społeczeństwa, w szczególności dzięki zwiększonym możliwościom dotyczącym mobilności edukacyjnej oraz dzięki zacieśnionej współpracy między środowiskiem kształcenia i szkolenia a środowiskiem pracy;
- wspieranie poprawy jakości, doskonałości innowacyjnej i umiędzynarodowienia instytucji edukacyjnych i szkoleniowych, w szczególności dzięki zacieśnionej współpracy transnarodowej między organizatorami kształcenia i szkolenia a innymi zainteresowanymi stronami;
- wspieranie tworzenia i rozpowszechniania wiedzy o europejskim obszarze uczenia się przez całe życie, który ma służyć dopełnieniu reform politycznych na szczeblu krajowym oraz wspieraniu modernizacji systemów kształcenia i szkolenia, w szczególności dzięki zacieśnionej współpracy politycznej, lepszemu zastosowaniu unijnych narzędzi przejrzystości i uznawalności oraz dzięki rozpowszechnianiu dobrych praktyk;

- d) poszerzanie międzynarodowego wymiaru kształcenia i szkolenia, w szczególności poprzez współpracę między instytucjami Unii i instytucjami państw partnerskich w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz w zakresie szkolnictwa wyższego, dzięki zwiększeniu atrakcyjności europejskich instytucji szkolnictwa wyższego oraz wspieraniu działań zewnętrznych Unii, w tym jej celów rozwoju, poprzez promowanie mobilności i współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego Unii i państw partnerskich oraz poprzez ukierunkowane budowanie potencjału w państwach partnerskich;
- e) poprawa nauczania i uczenia się języków oraz promowanie szerokiej różnorodności językowej Unii i świadomości międzykulturowej;
- f) wspieranie udoskonalania nauczania i badań dotyczących integracji europejskiej poprzez realizację na całym świecie działań „Jean Monnet”, o których mowa w art. 10.

2. W celu oceny Programu w załączniku I określono mierzalne i odpowiednie wskaźniki powiązane z celami szczegółowymi, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 6

Akcje w ramach Programu

1. W dziedzinie kształcenia i szkolenia cele Programu realizowane są w ramach następujących rodzajów akcji:
- a) mobilność edukacyjna osób;
- b) współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk; oraz
- c) wsparcie w reformowaniu polityk.
2. Szczegółowe działania „Jean Monnet” opisane są w art. 10.

Artykuł 7

Mobilność edukacyjna osób

1. W ramach mobilności edukacyjnej osób wspiera się następujące działania w państwach uczestniczących w Programie, o których mowa w art. 24 ust. 1:
- a) mobilność studentów w ramach wszystkich programów szkolnictwa wyższego oraz mobilność studentów, praktykantów i uczniów w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego. Mobilność ta może mieć formę studiów w instytucji partnerskiej lub staży lub zdobywania doświadczenia jako praktykant, asystent lub stażysta za granicą. Mobilność na poziomie studiów magisterskich może być wspierana za pośrednictwem Europejskiego Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich, o którym mowa w art. 20;
- b) mobilność kadry między państwami uczestniczącymi w Programie, o których mowa w art. 24 ust. 1. Mobilność ta może mieć formę nauczania lub asystentury lub udziału w działaniach w zakresie rozwoju zawodowego za granicą.

2. W ramach tej akcji wspierana jest również międzynarodowa mobilność studentów i kadry do państw partnerskich i z tych państw w sektorze szkolnictwa wyższego, w tym mobilność zorganizowana na podstawie studiów wspólnych, studiów prowadzących do uzyskania dwóch lub wielu dyplomów wysokiej jakości lub wspólnych konkursów.

Artykuł 8

Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk

1. W ramach współpracy na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk wspiera się:

- a) partnerstwa strategiczne między organizacjami lub instytucjami zajmującymi się kształceniem i szkoleniem lub innymi odpowiednimi sektorami, mające na celu opracowywanie i wdrażanie wspólnych inicjatyw oraz promowanie wzajemnego uczenia się i wymiany doświadczeń;
- b) partnerstwa środowiska pracy oraz instytucji edukacyjnych i szkoleniowych w formie:
- sojuszy na rzecz wiedzy, w szczególności między instytucjami szkolnictwa wyższego a środowiskiem pracy, propagujących kreatywność, innowacje, uczenie się oparte na pracy oraz przedsiębiorczość poprzez oferowanie właściwych możliwości uczenia się, w tym opracowywanie nowych programów kształcenia i podejść pedagogicznych;
 - sojuszy na rzecz umiejętności sektorowych między organizatorami kształcenia i szkolenia a środowiskiem pracy, propagujących zatrudnialność, przyczyniających się do tworzenia nowych programów kształcenia dla konkretnych sektorów lub programów międzysektorowych, opracowujących innowacyjne metody kształcenia i szkolenia zawodowego oraz wykorzystujących w praktyce unijne narzędzia przejrzystości i uznawalności;

c) platformy informatyczne, obejmujące wszystkie sektory kształcenia i szkolenia, w tym zwłaszcza e-Twinning, umożliwiające wzajemne uczenie się, mobilność wirtualną i wymianę dobrych praktyk oraz zapewnienie dostępu uczestnikom z państw sąsiadujących.

2. W ramach tej akcji wspierane są również procesy rozwoju, budowanie potencjału, integracja regionalna, wymiana wiedzy i procesy modernizacji dzięki międzynarodowym partnerstwom między instytucjami szkolnictwa wyższego w Unii i w państwach partnerskich, w szczególności w odniesieniu do wzajemnego uczenia się i wspólnych projektów edukacyjnych oraz poprzez promowanie współpracy regionalnej oraz krajowych biur informacyjnych, w szczególności z państwami sąsiadującymi.

Artykuł 9

Wsparcie w reformowaniu polityk

1. Wsparcie w reformowaniu polityk obejmuje działania zainicjowane na poziomie Unii związane z:

- a) wdrażaniem programu polityki Unii w dziedzinie kształcenia i szkolenia w kontekście OMK, jak również z procesem bolońskim i kopenhaskim;
 - b) wdrażaniem w państwach uczestniczących w Programie unijnych narzędzi przejrzystości i uznawalności, w szczególności jednolitych ram unijnych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass), europejskich ram kwalifikacji (EQF), europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów (ECTS), europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET), europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET), Europejskiego Rejestru Zapewniania Jakości w Szkolnictwie Wyższym (EQAR) i Europejskiego Stowarzyszenia na Rzecz Zapewnienia Jakości Kształcenia w Szkolnictwie Wyższym (ENQA) oraz zapewnieniem wsparcia sieci ogólnounijnych i europejskich organizacji pozarządowych działających w sektorze kształcenia i szkolenia;
 - c) dialogiem politycznym z właściwymi europejskimi zainteresowanymi stronami w dziedzinie kształcenia i szkolenia;
 - d) NARIC, sieciami Eurydice i Euroguidance oraz krajowymi centrami Europass.
2. W ramach tej akcji udziela się również wsparcia na rzecz dialogu politycznego z państwami partnerskimi i organizacjami międzynarodowymi.

Artykuł 10

Działania „Jean Monnet”

Działania „Jean Monnet” mają na celu:

- a) promowanie nauczania i badań dotyczących integracji europejskiej wśród specjalistów akademickich, osób uczących się i obywateli na całym świecie, w szczególności poprzez tworzenie katedr Jean Monnet i inne działania akademickie, jak również poprzez wspieranie innych działań w zakresie budowania wiedzy w instytucjach szkolnictwa wyższego;
- b) wspieranie działalności instytucji akademickich lub stowarzyszeń aktywnych w obszarze studiów w zakresie integracji europejskiej i wspieranie znaku jakości Jean Monnet;
- c) wspieranie następujących instytucji realizujących cel o znaczeniu ogólnoeuropejskim:
 - (i) Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji,
 - (ii) Kolegium Europejskiego (w Brugii i w Natolinie);
 - (iii) Europejski Instytut Administracji Publicznej (EIPA) w Maastricht;

(iv) Akademia Prawa Europejskiego w Trewirze;

(v) Europejska Agencja ds. Rozwoju Szkolnictwa Specjalnego w Odense;

(vi) Międzynarodowe Centrum Edukacji Europejskiej (CIFE) w Nicei;

d) promowanie debaty politycznej i wymian między światem akademickim a decydentami odpowiedzialnymi za wyznaczanie priorytetów polityki Unii.

ROZDZIAŁ III

Młodzież

Artykuł 11

Cele szczegółowe

1. W ramach Programu realizuje się – zgodnie z celem ogólnym Programu określonym w art. 4, a w szczególności z celami odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018) – następujące cele szczegółowe:

- a) podniesienie poziomu kluczowych kompetencji i umiejętności osób młodych, w szczególności tych o mniejszych szansach, a także promowanie udziału w życiu demokratycznym Europy i rynku pracy, aktywnego obywatelstwa, dialogu międzykulturowego, włączenia społecznego i solidarności, w szczególności dzięki zwiększonym możliwościom w zakresie mobilności edukacyjnej osób młodych, osób aktywnie uczestniczących w pracy z młodzieżą lub w organizacjach młodzieżowych i liderów młodzieży, oraz przez silniejsze związki między młodzieżą i rynkiem pracy;
- b) sprzyjanie podnoszeniu jakości pracy na rzecz młodzieży, w szczególności poprzez ściślejszą współpracę między organizacjami działającymi na rzecz młodzieży lub innymi zainteresowanymi stronami;
- c) dopełnianie reform politycznych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym oraz wspieranie rozwoju polityki młodzieżowej opartej na wiedzy i danych, a także uznawalność uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w szczególności poprzez zwiększoną współpracę polityczną, skuteczniejsze wykorzystywanie unijnych narzędzi przejrzystości i uznawalności oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk;
- d) poszerzanie międzynarodowego wymiaru działań na rzecz młodzieży oraz zwiększenie roli osób i organizacji pracujących z młodzieżą jako struktur wsparcia dla młodych osób w ramach uzupełnienia unijnych działań zewnętrznych, w szczególności poprzez promowanie mobilności i współpracy między zainteresowanymi stronami z Unii i państw partnerskich oraz organizacjami międzynarodowymi, a także poprzez ukierunkowane budowanie potencjału w państwach partnerskich.

2. W celu oceny Programu w załączniku I określono mierzalne i odpowiednie wskaźniki powiązane z celami szczegółowymi, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 12

Akcie w ramach Programu

Cele Programu realizowane są w ramach następujących rodzajów akcji:

- a) mobilność edukacyjna osób;
- b) współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk;
- c) wsparcie w reformowaniu polityk.

Artykuł 13

Mobilność edukacyjna osób

1. W ramach mobilności edukacyjnej osób wspiera się:
 - a) mobilność osób młodych biorących udział w uczeniu się pozaformalnym i nieformalnym między państwami uczestniczącymi w Programie; taka mobilność może przyjąć formę wymiany młodzieżowej i wolontariatu w ramach wolontariatu europejskiego, a także innowacyjnych działań wykorzystujących istniejące przepisy dotyczące mobilności;
 - b) mobilność osób aktywnie uczestniczących w pracy z młodzieżą lub w organizacjach młodzieżowych oraz liderów młodzieży; taka mobilność może przyjąć formę zajęć szkoleniowych i działań służących nawiązywaniu kontaktów.

2. Ta akcja wspiera także mobilność osób młodych, osób aktywnie uczestniczących w pracy z młodzieżą lub w organizacjach młodzieżowych oraz liderów młodzieży do i z państw partnerskich, w szczególności państw sąsiadujących.

Artykuł 14

Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk

1. W ramach współpracy na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk wspiera się:
 - a) partnerstwa strategiczne, których celem jest opracowywanie i realizacja wspólnych inicjatyw, w tym inicjatyw na rzecz młodzieży i projektów obywatelskich, oraz promowanie aktywnego obywatelstwa, innowacji społecznych, udziału w życiu demokratycznym i przedsiębiorczości, poprzez wzajemne uczenie się i wymianę doświadczeń;

b) platformy informatyczne umożliwiające wzajemne uczenie się, opartą na wiedzy pracę z młodzieżą, mobilność wirtualną i wymianę dobrych praktyk.

2. W ramach tej akcji wspierane są również procesy rozwoju, budowanie potencjału i wymiana wiedzy dzięki partnerstwom między organizacjami w państwach uczestniczących w Programie i państwach partnerskich, w szczególności w ramach wzajemnego uczenia się.

Artykuł 15

Wsparcie w reformowaniu polityk

1. Wsparcie w reformowaniu polityk obejmuje działania związane z:
 - a) wdrażaniem programu polityki Unii w dziedzinie młodzieży poprzez zastosowanie OMK;
 - b) wdrażaniem w państwach uczestniczących w Programie unijnych narzędzi przejrzystości i uznawalności, w szczególności instrumentu Youthpass, oraz ze wspieraniem ogólnounijnych sieci oraz europejskich młodzieżowych organizacji pozarządowych;
 - c) dialogiem politycznym z właściwymi europejskimi zainteresowanymi stronami i usystematyzowanym dialogiem z osobami młodymi;
 - d) Europejskim Forum Młodzieży, ośrodkami zasobów służącymi rozwijaniu pracy na rzecz młodzieży oraz z siecią Eurodesk.
2. Działanie to wspiera również dialog polityczny z państwami partnerskimi i organizacjami międzynarodowymi.

ROZDZIAŁ IV

Sport

Artykuł 16

Cele szczegółowe

1. Zgodnie z celem ogólnym Programu określonym w art. 4 oraz z planem pracy Unii w dziedzinie sportu, Program koncentruje się w szczególności na sporcie na poziomie najbliższym obywatelowi oraz realizuje następujące cele szczegółowe:
 - a) eliminowanie transgranicznych zagrożeń dla uczciwości w sporcie, takich jak doping, ustawianie zawodów sportowych i przemoc, a także wszelkiego rodzaju nietolerancji i dyskryminacji;
 - b) promowanie i wspieranie dobrego zarządzania w sporcie i kariery dwutorowej zawodowych sportowców;
 - c) promowanie wolontariatu w sporcie oraz włączenia społecznego, równych szans i podnoszenia świadomości znaczenia aktywności fizycznej poprawiającej zdrowie dzięki większemu udziałowi i równemu dostępowi do sportu dla wszystkich.

2. W celu oceny Programu w załączniku I określono mierzalne i odpowiednie wskaźniki powiązane z celami szczegółowymi, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 17

Działania

1. Cele współpracy są realizowane poprzez następujące działania transnarodowe, koncentrujące się w szczególności na sporcie na poziomie najbliższym obywatelowi:

- a) wsparcie dla współpracy partnerskiej;
- b) wsparcie dla niekomercyjnych europejskich imprez sportowych obejmujących kilka państw uczestniczących w Programie i przyczyniających się do osiągnięcia celów określonych w art. 16 ust. 1 lit. c);
- c) wsparcie dla lepszego wykorzystania wyników badań przy kształtowaniu polityki;
- d) dialog z właściwymi europejskimi zainteresowanymi stronami.

2. Działania, o których mowa w ust. 1, mogą przyczynić się do uzyskania dodatkowych środków finansowych od osób trzecich, takich jak prywatne przedsiębiorstwa.

ROZDZIAŁ V

Przepisy finansowe

Artykuł 18

Budżet

1. Pulę środków finansowych na realizację niniejszego Programu począwszy od dnia 1 stycznia 2014 r. ustala się na 14 774 524 000 EUR według cen aktualnych.

Roczne środki zatwierdzane są przez Parlament Europejski i Radę w granicach wieloletnich ram finansowych.

2. Kwota, o której mowa w ust. 1, jest przyznawana na akcje objęte Programem w następujący sposób, z uwzględnieniem marginesu elastyczności nieprzekraczającego 5 % każdej z przyznanych kwot:

- a) 77,5 % na kształcenie i szkolenie, z czego przyznawane są następujące minimalne kwoty:
 - (i) 43 % na szkolnictwo wyższe, tj. 33,3 % całego budżetu;
 - (ii) 22 % na kształcenie i szkolenie zawodowe, tj. 17 % całego budżetu;
 - (iii) 15 % na kształcenie szkolne, tj. 11,6 % całego budżetu;

(iv) 5 % na uczenie się dorosłych, tj. 3,9 % całego budżetu;

- b) 10 % na młodzież;
- c) 3,5 % na Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich;
- d) 1,9 % na działania „Jean Monnet”;
- e) 1,8 % na sport, z czego nie więcej niż 10 % na działania, o których mowa w art. 12 ust. 1 lit. b);
- f) 3,4 % na dofinansowanie operacyjne agencji narodowych; oraz
- g) 1,9 % na pokrycie wydatków administracyjnych.

3. Z przydzielonych środków, o których mowa w ust. 2 lit. a) i b), co najmniej 63 % przyznaje się na mobilność edukacyjną osób, co najmniej 28 % na współpracę na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk, a 4,2 % na wsparcie w reformowaniu polityk.

4. Oprócz puli środków finansowych wskazanej w ust. 1 oraz w celu promowania międzynarodowego wymiaru szkolnictwa wyższego, dodatkowe finansowanie, przewidziane w różnych instrumentach zewnętrznych (instrument finansowania (współpracy na rzecz rozwoju (DCI), Europejski Instrument Sąsiedztwa (ENI), Instrument Partnerstwa na rzecz Współpracy z Państwami Trzecimi (PI) oraz Instrument Pomocy Przekraczającej (IPA)) przydziela się na działania związane z mobilnością edukacyjną do i z państw partnerskich, oraz na współpracę i dialog polityczny z organami, instytucjami i organizacjami z tych państw. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do wykorzystania tych środków, zapewniając jednocześnie zgodność z rozporządzeniami odpowiednio regulującymi te instrumenty zewnętrzne, a w przypadku DCI spełniając również kryteria oficjalnej pomocy rozwojowej ustanowione przez Komitet Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

Środki są udostępniane w ramach dwóch wieloletnich alokacji obejmujących odpowiednio pierwsze cztery lata i pozostałe trzy lata. Alokacja tego finansowania jest określona w wieloletnim orientacyjnym programowaniu instrumentów zewnętrznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z określonymi potrzebami i priorytetami zainteresowanych państw. Współpraca z państwami uczestniczącymi w Programie może w stosownych przypadkach opierać się na pochodzących od tych państw dodatkowych środkach, które są udostępniane zgodnie z uzgodnionymi z nimi procedurami.

Działania na rzecz mobilności studentów i kadry między państwami uczestniczącymi w Programie i państwami partnerskimi, finansowane ze środków pochodzących z DCI, koncentrują się na obszarach mających znaczenie dla zrównoważonego rozwoju państw rozwijających się sprzyjającego włączeniu społecznemu.

5. Ze środków finansowych przyznanych na realizację Programu można również pokrywać wydatki związane z przygotowaniem, monitorowaniem, kontrolą, audytem i oceną, niezbędnymi dla zarządzania Programem i osiągnięcia jego celów, w szczególności wydatki na opracowania, spotkania z ekspertami oraz działalność informacyjną i komunikacyjną, w tym na komunikację instytucjonalną priorytetów politycznych Unii, w zakresie, w jakim są one związane z celami ogólnymi niniejszego rozporządzenia, wydatki związane z technologiami informacyjnymi nastawionymi na przetwarzanie i wymianę informacji, a także wszelkie inne wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne, jakie ponosi Komisja w związku z zarządzaniem Programem.

6. Przyznane środki finansowe mogą również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne służące zapewnieniu przejścia między Programem a środkami przyjętymi na mocy decyzji nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE. W razie konieczności istnieje możliwość ujęcia środków w budżecie wykraczającym poza 2020 r. w celu pokrycia podobnych wydatków, aby umożliwić zarządzanie akcjami i działaniami, które do dnia 31 grudnia 2020 r. nie zostały jeszcze zakończone.

7. Alokacja środków przeznaczonych na mobilność edukacyjną osób, o której mowa w art. 6 ust. 1 lit. a) i w art. 12 lit. a), zarządzanych przez agencję narodową lub agencje narodowe („agencja narodowa”), odbywa się w oparciu o liczbę ludności i koszty utrzymania w państwie członkowskim, odległość między stolicami państw członkowskich oraz wykonanie. Parametr wykonania odpowiada 25 % łącznych środków zgodnie z kryteriami, o których mowa w ust. 8 i 9. W odniesieniu do partnerstw strategicznych, o których mowa w art. 8 ust. 1 lit. a) i art. 14 ust. 1 lit. a), które mają być wybrane i zarządzane przez agencję narodową, środki przydziela się na podstawie kryteriów, które zostaną określone przez Komisję zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 36 ust. 3. Formuły te muszą być jak najbardziej neutralne w odniesieniu do poszczególnych systemów kształcenia i szkolenia państw członkowskich, unikać znacznych obniżek w rocznym budżecie przyznawanym z roku na rok państwom członkowskim oraz minimalizować nadmierne zakłócenie równowagi w zakresie wysokości przyznanego dofinansowania.

8. Alokację środków na podstawie wykonania stosuje się w celu promowania efektywnego i skutecznego wykorzystania zasobów. Kryteria stosowane do pomiaru wykonania oparte są na najnowszych dostępnych danych i koncentrują się w szczególności na:

a) poziomie realizacji osiągniętych w ciągu roku; oraz

b) poziomie zrealizowanych rocznych płatności.

9. Alokacja środków na rok 2014 opiera się na najnowszych dostępnych danych o przeprowadzonych akcjach i na poziomie wykorzystania budżetu w ramach programów: „Uczenie się przez całe życie”, „Młodzież w działaniu” i Erasmus Mundus do dnia 31 grudnia 2013 r. włącznie.

10. W ramach Programu można zapewniać wsparcie przy pomocy szczególnych innowacyjnych warunków finansowania, w szczególności warunków określonych w art. 20.

Artykuł 19

Szczególne warunki finansowania

1. Komisja wdraża wsparcie finansowe Unii zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 966/2012.

2. Komisja może ogłaszać zaproszenia do składania wniosków wspólnie z państwami partnerskimi lub ich organizacjami i agencjami w celu finansowania projektów w oparciu o środki łączone. Projekty te mogą być oceniane i wybierane poprzez wspólne procedury oceny i wyboru, które zostaną uzgodnione przez zaangażowane agencje finansujące zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 966/2012.

3. Organy publiczne, a także szkoły, instytucje szkolnictwa wyższego i organizacje prowadzące działalność w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, które w ciągu ostatnich dwóch lat otrzymały ponad 50 % rocznego dochodu ze środków publicznych, uznaje się za posiadające niezbędną zdolność finansową, zawodową i administracyjną do prowadzenia działań w ramach Programu. Nie wymaga się od nich przedstawienia dalszych dokumentów w celu wykazania tej zdolności.

4. W drodze odstępstwa od art. 130 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 i w należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może uznać za koszty bezpośrednio związane z realizacją działań objętych wsparciem i poniesione w trakcie pierwszych 6 miesięcy 2014 r. za kwalifikowalne do finansowania od 1 stycznia 2014 r., nawet jeśli zostały one poniesione przez beneficjenta przed złożeniem wniosku o finansowanie.

5. Kwota, o której mowa w art. 137 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012, nie ma zastosowania do wsparcia finansowego na rzecz mobilności edukacyjnej udzielanego osobom fizycznym.

Artykuł 20

Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich

1. Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich zapewnia pośrednikom finansowym częściowe gwarancje pożyczek udzielanych na możliwie najkorzystniejszych warunkach studentom podejmującym studia drugiego stopnia, takie jak studia magisterskie, w uznanej instytucji szkolnictwa wyższego w państwie uczestniczącym w Programie, o którym mowa w art. 24 ust. 1, które nie jest ani państwem zamieszkania studentów, ani państwem, w którym uzyskali oni kwalifikacje uprawniające do udziału w programie studiów magisterskich.

2. Gwarancje udzielane w ramach Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich obejmują nowe kwalifikowalne pożyczki studenckie do wysokości 12 000 EUR w przypadku rocznego programu i do 18 000 EUR w przypadku programu trwającego do dwóch lat, lub do równowartości tych kwot w lokalnej walucie.

3. Zarządzanie Instrumentem Gwarancji Pożyczek Studenckich na poziomie Unii powierza się Europejskiemu Funduszowi Inwestyjnemu (EFI) zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 966/2012 na podstawie umowy z Komisją o delegowaniu zadań, określającej szczegółowe zasady i wymogi regulujące wdrażanie Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich, jak również odpowiednie obowiązki stron. Na tej podstawie EFI zawiera umowy z pośrednikami finansowymi, takimi jak banki, krajowe lub regionalne studenckie instytucje pożyczkowe lub inne uznane instytucje finansowe, oraz dąży do wyboru pośrednika finansowego z każdego państwa uczestniczącego w Programie, aby zapewnić spójny i niedyskryminujący dostęp do Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich studentom ze wszystkich państw uczestniczących w Programie.

4. Informacje techniczne na temat funkcjonowania Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich są zawarte w załączniku II.

ROZDZIAŁ VI

Wykonanie, wyniki i upowszechnianie

Artykuł 21

Monitorowanie oraz ocena wykonania i wyników

1. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, regularnie monitoruje i przedstawia sprawozdania z wykonania oraz wyniki Programu mierzone w kontekście jego celów, w szczególności w odniesieniu do:

- a) europejskiej wartości dodanej, o której mowa w art. 3;
- b) podziału środków związanego z sektorem kształcenia, szkolenia i młodzieży w celu zapewnienia – do końca okresu realizacji Programu – alokacji środków gwarantującego trwały wpływ systemowy;
- c) wykorzystania środków pochodzących z instrumentów zewnętrznych, o których mowa w art. 18 ust. 4, i ich wkładu na rzecz odpowiednich celów i zasad tych instrumentów.

2. Oprócz stałego monitorowania, do dnia 31 grudnia 2017 r. Komisja przedstawia śródkresowe sprawozdanie z oceny skuteczności środków podjętych w celu realizacji celów Programu oraz oceny efektywności Programu i jego europejskiej wartości dodanej, któremu w stosownym przypadku towarzyszy wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany niniejszego rozporządzenia. Śródkresowe sprawozdanie z oceny dotyczy zakresu możliwości uproszczenia Programu, jego wewnętrznej i zewnętrznej spójności, dalszej adekwatności wszystkich jego celów, a także udziału środków podjętych w celu realizacji strategii „Europa 2020”. W ocenie uwzględnia się również wyniki oceny długoterminowego wpływu poprzednich programów („Uczenie się przez całe życie”, „Młodzież w działaniu” i Erasmus Mundus oraz innych międzynarodowych programów w zakresie szkolnictwa wyższego).

3. Komisja przekaże ocenę śródkresową, o której mowa w ust. 2, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regio-

4. Bez uszczerbku dla wymogów określonych w rozdziale VIII i obowiązków agencji narodowych, o których mowa w art. 28, państwa członkowskie przedstawia Komisji, do dnia 30 czerwca 2017 r., sprawozdanie z realizacji Programu i jego wpływu na ich odpowiednich terytoriach.

5. Komisja przekaże Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów ostateczną ocenę Programu do dnia 30 czerwca 2022 r.

Artykuł 22

Komunikacja i rozpowszechnianie

1. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, zapewnia rozpowszechnianie informacji, działania promocyjne i następcze w odniesieniu do wszystkich akcji i działań objętych wsparciem w ramach Programu, a także rozpowszechnianie wyników poprzednich programów „Uczenie się przez całe życie”, „Młodzież w działaniu” i Erasmus Mundus.

2. Beneficjenci projektów wspieranych w ramach akcji i działań, o których mowa w art. 6, 10, 12, 17 i 20, powinni zapewnić, aby uzyskane wyniki i wpływ były odpowiednio komunikowane i rozpowszechniane. Może to obejmować zapewnienie wzajemnego informowania się w odniesieniu do możliwości w zakresie mobilności.

3. Agencje narodowe, o których mowa w art. 28, opracowują spójną politykę dotyczącą skutecznego rozpowszechniania i wykorzystywania wyników działań wspieranych w ramach akcji, którymi zarządzają w ramach Programu, oraz wspomagają Komisję w wypełnianiu ogólnego zadania dotyczącego rozpowszechniania informacji na temat Programu, w tym informacji w odniesieniu do akcji i działań, którymi zarządza się na poziomie krajowym i unijnym, oraz jego wyników, a także informują zainteresowane grupy docelowe o działaniach podejmowanych w ich państwie.

4. Podmioty publiczne i prywatne w sektorach objętych Programem stosują nazwę „Erasmus+” dla celów komunikowania i rozpowszechniania informacji związanych z Programem. W odniesieniu do poszczególnych sektorów Programu stosuje się następujące nazwy:

- „Comenius”, związany z edukacją szkolną;
- „Erasmus”, związany ze wszystkimi rodzajami szkolnictwa wyższego w państwach uczestniczących w Programie;
- „Erasmus Mundus”, związany ze wszystkimi rodzajami szkolnictwa wyższego pomiędzy państwami uczestniczącymi w Programie i państwami partnerskimi;
- „Leonardo da Vinci”, związany z kształceniem i szkoleniem zawodowym;
- „Grundtvig”, związany z uczeniem się dorosłych;

— „Młodzież w działaniu”, związany z uczeniem się pozaformalnym i nieformalnym w zakresie młodzieży;

— „Sport”, związany z działaniami w dziedzinie sportu.

5. Działania komunikacyjne służą również komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, pod warunkiem że one związane z celami ogólnymi niniejszego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ VII

Dostęp do programu

Artykuł 23

Dostęp

1. O finansowanie w ramach Programu mogą ubiegać się wszystkie podmioty publiczne lub prywatne działające w dziedzinach kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu na poziomie najbliższym obywatelowi. W przypadku działań, o których mowa w art. 13 ust. 1 lit. a) oraz w art. 14 ust. 1 lit. a), Program wspiera udział grup osób młodych zajmujących się pracą na rzecz młodzieży, lecz niekoniecznie w ramach organizacji młodzieżowej.

2. Przy realizacji Programu, między innymi w odniesieniu do wyboru uczestników i przyznawania stypendiów, Komisja i państwa członkowskie zapewniają, aby dokładano szczególnych starań w celu wspierania włączenia społecznego oraz uczestnictwa osób o specjalnych potrzebach lub mniejszych szansach.

Artykuł 24

Uczestnictwo państw

1. W Programie mogą uczestniczyć następujące państwa (zwane dalej „państwami uczestniczącymi w Programie”):

- a) państwa członkowskie;
- b) państwa przystępujące, kandydujące i potencjalne państwa kandydujące korzystające ze strategii przedakcesyjnej, zgodnie z ogólnymi zasadami i warunkami uczestnictwa tych państw w unijnych programach ustanowionych w odpowiednich umowach ramowych, decyzjach Rady Stowarzyszenia lub w podobnych umowach;
- c) państwa EFTA będące członkami EOG zgodnie z przepisami Porozumienia EOG;
- d) Konfederacja Szwajcarska, na podstawie umowy dwustronnej, która zostanie zawarta z tym państwem;
- e) państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa, które zawarły z Unią umowy przewidujące możliwość uczestnictwa w programach Unii, pod warunkiem zawarcia z Unią dwustronnej umowy w sprawie warunków uczestnictwa w Programie.

2. Państwa uczestniczące w Programie wypełniają wszystkie obowiązki i realizują wszystkie zadania określone w niniejszym rozporządzeniu w odniesieniu do państw członkowskich.

3. Program służy wsparciu współpracy z państwami partnerskimi, w szczególności z państwami sąsiadującymi, w działaniach, o których mowa w art. 6, 10 i 12.

ROZDZIAŁ VIII

System zarządzania i audytu

Artykuł 25

Komplementarność

Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, zapewnia ogólną spójność i komplementarność Programu z:

- a) odpowiednimi strategiami politycznymi i programami, w szczególności dotyczącymi kultury i mediów, zatrudnienia, badań i innowacji, przemysłu i przedsiębiorstw, spójności i polityki rozwoju, a także polityki rozszerzenia oraz inicjatyw, instrumentów i strategii w dziedzinie polityki regionalnej i stosunków zewnętrznych;
- b) innymi odpowiednimi unijnymi źródłami finansowania kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, w szczególności z Europejskim Funduszem Społecznym oraz innymi instrumentami finansowymi dotyczącymi zatrudnienia i włączenia społecznego, Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, programem ramowym w zakresie badań i innowacji „Horyzont 2020”, a także instrumentami finansowymi dotyczącymi sprawiedliwości i obywatelstwa, zdrowia, programami współpracy zewnętrznej oraz pomocy przedakcesyjnej.

Artykuł 26

Organy wykonawcze

Program spójnie realizują następujące organy:

- a) na poziomie unijnym – Komisja;
- b) na poziomie krajowym w państwach uczestniczących w programie – agencje narodowe.

Artykuł 27

Władza krajowa

1. Termin „władza krajowa” odnosi się do jednego organu krajowego lub większej ich liczby organów zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową.

2. W terminie 22 stycznia 2014 r. państwa członkowskie powiadają Komisję o osobie lub osobach prawnie upoważnionych do działania w ich imieniu jako władza krajowa na użytek niniejszego rozporządzenia, przekazując formalne powiadomienie za pośrednictwem swojego stałego przedstawicielstwa. W przypadku zmiany władzy krajowej w trakcie realizacji Programu państwo członkowskie niezwłocznie powiadamia o tym Komisję zgodnie z tą samą procedurą.

3. Państwa członkowskie podejmują wszystkie właściwe środki w celu usunięcia barier prawnych i administracyjnych utrudniających prawidłowe funkcjonowanie Programu, w tym w miarę możliwości środki mające na celu rozwiązanie kwestii powodujących trudności w otrzymywaniu wiz.

4. W terminie 22 marca 2014 r. władza krajowa wyznacza co najmniej jedną agencję narodową. W przypadku gdy istnieje więcej niż jedna agencja narodowa, państwa członkowskie wprowadzają odpowiedni mechanizm skoordynowanego zarządzania realizacją Programu na szczeblu krajowym, w szczególności z myślą o zapewnieniu spójnej i efektywnej kosztowo realizacji Programu oraz skutecznego kontaktu z Komisją w tym zakresie, a także aby ułatwić ewentualne przesunięcie środków między agencjami, umożliwiając tym samym elastyczność i lepsze wykorzystywanie środków przydzielonych państwom członkowskim. Bez uszczerbku dla art. 29 ust. 3, każde państwo członkowskie określa sposób organizacji stosunków między władzą krajową a agencją narodową, w tym takie zadania jak opracowywanie rocznego programu pracy agencji narodowej.

Władza krajowa przedstawia Komisji odpowiednią ocenę zgodności *ex ante*, z której wynika, że agencja narodowa spełnia wymogi art. 58 ust. 1 lit. c) ppkt v) i (vi) i art. 60 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012, oraz art. 38 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1268/2012⁽¹⁾, a także wymogi Unii w zakresie wewnętrznych standardów kontroli dotyczących agencji narodowych, jak również że przestrzega ona zasad zarządzania środkami Programu przeznaczonymi na dofinansowanie.

5. Władza krajowa wyznacza niezależną instytucję audytową, o której mowa w art. 30.

6. Władza krajowa przeprowadza ocenę zgodności *ex ante* na podstawie własnych kontroli i audytów lub na podstawie kontroli i audytów przeprowadzonych przez niezależną instytucję audytową, o której mowa w art. 30.

7. W przypadku gdy na użytek Programu wyznaczono tę samą agencję narodową, którą wyznaczono na użytek poprzednich programów „Uczenie się przez całe życie” lub „Młodzież w działaniu”, zakres kontroli i audytów na potrzeby oceny zgodności *ex ante* można ograniczyć do wymogów, które są nowe i szczególne dla Programu.

8. Władza krajowa monitoruje i nadzoruje zarządzanie Programem na poziomie krajowym. W odpowiednim terminie przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji, która może mieć znaczący wpływ na zarządzanie Programem, w szczególności w odniesieniu do agencji narodowej, władza krajowa informuje o tym Komisję i konsultuje się z nią.

9. Władza krajowa zapewnia odpowiednie współfinansowanie działań agencji narodowej, aby zapewnić zgodność zarządzania Programem z mającymi zastosowanie przepisami Unii.

10. W przypadku odrzucenia przez Komisję wyznaczonej agencji narodowej na podstawie analizy oceny zgodności *ex ante*, władza krajowa zapewnia podjęcie niezbędnych działań naprawczych, aby umożliwić agencji narodowej spełnienie minimalnych wymogów określonych przez Komisję, lub wyznacza inny podmiot jako agencję narodową.

11. Na podstawie corocznego poświadczenia agencji narodowej dotyczącego zarządzania, niezależnej opinii z audytu tego poświadczenia i analizy Komisji dotyczącej zgodności i funkcjonowania danej agencji narodowej, władza krajowa przekazuje Komisji w terminie do dnia 31 października każdego roku informacje o jego działaniach w zakresie monitorowania i nadzoru realizacji Programu.

12. Władza krajowa odpowiada za właściwe zarządzanie unijnymi środkami przekazywanymi przez Komisję agencji narodowej na dofinansowanie przyznawane w ramach Programu.

13. W przypadku nieprawidłowości, zaniedbania lub nadużycia finansowego ze strony agencji narodowej, jakichkolwiek poważnych braków lub niezadowolającego wykonania ze strony agencji narodowej, w przypadku gdy prowadzi to do roszczeń ze strony Komisji wobec agencji narodowej, władza krajowa ponosi odpowiedzialność za zwrot Komisji środków, które nie zostały odzyskane.

14. W okolicznościach opisanych w ust. 13, władza krajowa może odwołać mandat agencji narodowej z własnej inicjatywy lub na wniosek Komisji. Jeżeli władza krajowa zamierza odwołać ten mandat z jakiegokolwiek innego uzasadnionego powodu, powiadamia Komisję o odwołaniu w terminie co najmniej sześciu miesięcy przed przewidywaną datą zakończenia mandatu agencji narodowej. W takich przypadkach władza krajowa i Komisja formalnie uzgadniają szczegółowe i określone w czasie środki prejęciowe.

15. W przypadku odwołania władza krajowa przeprowadza niezbędne kontrole unijnych środków powierzonych agencji narodowej, której mandat został odwołany, oraz zapewnia niezakłócone przekazanie nowej agencji narodowej tych środków oraz wszystkich dokumentów i narzędzi zarządzania wymaganych do zarządzania Programem. Władza krajowa udziela agencji narodowej, której mandat został odwołany, niezbędnego wsparcia finansowego, aby mogła ona dalej wykonywać swoje zobowiązania umowne względem beneficjentów programu i Komisji do czasu przekazania tych zobowiązań nowej agencji narodowej.

16. Na wniosek Komisji władza krajowa wyznacza instytucje lub organizacje, lub rodzaje takich instytucji lub organizacji, które można uznać za kwalifikujące się do uczestnictwa w konkretnych działaniach w ramach Programu na danym terytorium.

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L 362 z 31.12.2012, s. 1).

Artykuł 28

Agencja narodowa

1. Termin „agencja narodowa” odnosi się do jednej agencji narodowej lub większej ich liczby zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową.

2. Agencja narodowa:

- a) posiada osobowość prawną lub stanowi część podmiotu posiadającego osobowość prawną i podlega prawu danego państwa członkowskiego; ministerstwo nie może zostać wyznaczone jako agencja narodowa;
- b) posiada odpowiednie zdolności w zakresie zarządzania, odpowiedni personel i odpowiednią infrastrukturę, aby wypełniać swoje zadania w sposób zadowalający, zapewniając skuteczne i efektywne zarządzanie Programem oraz należyte zarządzanie środkami unijnymi;
- c) dysponuje środkami operacyjnymi i prawnymi umożliwiającymi stosowanie określonych na poziomie Unii przepisów dotyczących zarządzania administracyjnego, w zakresie umów i finansowego;
- d) oferuje odpowiednie gwarancje finansowe, najlepiej udzielone przez organ publiczny, odpowiadające wysokości środków unijnych, jakimi ma zarządzać;
- e) zostaje wyznaczona na czas trwania Programu.

3. Agencja narodowa jest odpowiedzialna za zarządzanie wszystkimi etapami realizacji projektu w przypadku następujących akcji w ramach Programu, zgodnie z art. 58 ust. 1 lit. c) ppkt (v) i (vi) rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 oraz z art. 44 rozporządzenia delegowanego (UE) nr 1268/2012:

- a) „mobilność edukacyjna osób”, z wyjątkiem mobilności organizowanej na podstawie studiów wspólnych lub studiów prowadzących do uzyskania dwóch lub wielu dyplomów, dużych projektów związanych z wolontariatem oraz Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich;
- b) „partnerstwa strategiczne” w ramach akcji „współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk”;
- c) zarządzanie działaniami na niewielką skalę wspierającymi usystematyzowany dialog w zakresie młodzieży w ramach akcji „wsparcie w reformowaniu polityk”.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 podejmowanie decyzji w sprawie wyboru beneficjentów i udzielenia dofinansowania w odniesieniu do „partnerstw strategicznych”, o których mowa w ust. 3 lit. b), może być zarządzane na poziomie Unii, jeżeli taka decyzja zostanie podjęta zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 36 ust. 3, i tylko w szczególnych przypadkach, w których istnieją wyraźne podstawy do takiej centralizacji.

5. Agencja narodowa udziela dofinansowania beneficjentom na podstawie umowy o udzielenie dofinansowania lub decyzji o udzieleniu dofinansowania, zgodnie z postanowieniem Komisji w odniesieniu do danego działania w ramach Programu.

6. Agencja narodowa składa corocznie sprawozdania Komisji oraz swojej władzy krajowej zgodnie z art. 60 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012. Agencja narodowa odpowiada za wprowadzanie w życie uwag Komisji sformułowanych po przeprowadzeniu analizy rocznego poświadczenia dotyczącego zarządzania oraz opinii z niezależnego audytu tego poświadczenia.

7. Agencja narodowa nie może zlecać osobie trzeciej jakiegokolwiek powierzonego jej zadania w ramach Programu ani wykonania budżetu bez uprzedniej pisemnej zgody władzy krajowej i Komisji. Agencja narodowa ponosi wyłączną odpowiedzialność za zadania zlecone osobie trzeciej.

8. W przypadku odwołania mandatu agencji narodowej, pozostaje ona prawnie odpowiedzialna za wypełnianie swoich zobowiązań umownych wobec beneficjentów programu oraz Komisji do czasu przekazania tych zobowiązań nowej agencji narodowej.

9. Agencja narodowa jest odpowiedzialna za zarządzanie umowami finansowymi dotyczącymi poprzednich programów „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu”, które nadal obowiązują na początku Programu, oraz za zakończenie tych umów.

Artykuł 29

Komisja Europejska

1. W terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania od władzy krajowej oceny zgodności *ex ante*, o której mowa w art. 27 ust. 4, Komisja zatwierdza, zatwierdza warunkowo lub odrzuca wyznaczenie agencji narodowej. Komisja nie zawiera umowy z agencją narodową do czasu zatwierdzenia oceny zgodności *ex ante*. W przypadku zatwierdzenia warunkowego Komisja może zastosować proporcjonalne środki ostrożności w związku ze swoją umową z agencją narodową.

2. Po zatwierdzeniu oceny zgodności *ex ante* agencji narodowej wyznaczonej na potrzeby Programu Komisja formalizuje zobowiązania prawne w odniesieniu do umów finansowych dotyczących poprzednich programów „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu”, które nadal obowiązują w momencie rozpoczęcia Programu.

3. Zgodnie z art. 27 ust. 4 umowa między Komisją i agencją narodową:

- a) określa wewnętrzne standardy kontroli dla agencji narodowych oraz zasady zarządzania unijnymi środkami na dofinansowanie przez agencje narodowe;

b) zawiera program pracy agencji narodowej obejmujący powierzone jej zadania z zakresu zarządzania, na które otrzymuje wsparcie Unii;

c) określa wymogi stawiane agencji narodowej w zakresie sprawozdawczości.

4. Komisja co roku udostępnia agencji narodowej następujące środki programu:

a) środki na dofinansowanie w danym państwie członkowskim przeznaczone na działania w ramach Programu, którymi zarządzanie zostało powierzone agencji narodowej;

b) wkład finansowy na wsparcie zadań agencji narodowej w zakresie zarządzania Programem. Środki te zostają przekazane w formie zryczałtowanego wkładu w koszty operacyjne agencji narodowej, a wysokość wkładu zostaje ustalona na podstawie kwoty unijnych środków na dofinansowanie, które zostało powierzone agencji narodowej.

5. Komisja określa wymogi dotyczące programu pracy agencji narodowej. Komisja nie udostępnia środków Programu agencji narodowej do czasu formalnego zatwierdzenia przez Komisję programu pracy agencji narodowej.

6. Na podstawie wymogów dotyczących zgodności dla agencji narodowych, o których mowa w art. 27 ust. 4, Komisja przeprowadza przegląd krajowych systemów zarządzania i kontroli, w szczególności w oparciu o ocenę zgodności *ex ante* dostarczoną przez władzę krajową, roczne poświadczenie agencji narodowej dotyczące zarządzania oraz opinię niezależnej instytucji audytowej na ten temat, z należytym uwzględnieniem informacji przekazywanych corocznie przez władzę krajową na temat prowadzonych przez niego działań z zakresu monitorowania Programu i nadzoru nad nim.

7. Po przeprowadzeniu oceny rocznego poświadczenia dotyczącego zarządzania oraz opinii niezależnej instytucji audytowej na ten temat Komisja przekazuje swoją opinię i uwagi na ten temat agencji narodowej i władzy krajowej.

8. W przypadku gdy Komisja nie może zatwierdzić rocznego poświadczenia agencji narodowej dotyczącego zarządzania lub opinii niezależnej instytucji audytowej na ten temat, lub jeśli agencja narodowa nie realizuje w sposób zadowalający uwag Komisji, Komisja może wdrożyć wszelkie środki ostrożności oraz środki naprawcze niezbędne do zabezpieczenia interesów finansowych Unii zgodnie z art. 60 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012.

9. Komisja organizuje regularne spotkania z siecią agencji narodowych, aby zapewnić spójną realizację Programu we wszystkich państwach uczestniczących w Programie.

Artykuł 30

Niezależna instytucja audytowa

1. Niezależna instytucja audytowa wydaje opinię z kontroli rocznego poświadczenia dotyczącego zarządzania, o którym mowa w art. 60 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012.

2. Niezależna instytucja audytowa:

a) musi posiadać niezbędne kompetencje zawodowe do przeprowadzania audytów w sektorze publicznym;

b) zapewnia, aby audyty były prowadzone z uwzględnieniem międzynarodowych standardów audytu;

c) nie może mieć konfliktu interesów w odniesieniu do podmiotu prawnego, którego część stanowi agencja narodowa. W szczególności musi ona być funkcjonalnie niezależna od podmiotu prawnego, którego część stanowi agencja narodowa.

3. Niezależna instytucja audytowa zapewnia Komisji i jej przedstawicielom oraz Trybunałowi Obrachunkowemu pełny dostęp do wszystkich dokumentów i sprawozdań na poparcie swojej opinii z audytu rocznego poświadczenia agencji narodowej dotyczącego zarządzania.

ROZDZIAŁ IX

System kontroli

Artykuł 31

Zasady systemu kontroli

1. Komisja podejmuje odpowiednie środki zapewniające ochronę interesów finansowych Unii w trakcie realizacji akcji finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia, poprzez stosowanie środków zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i innym bezprawnym działaniom, przez skuteczne kontrole oraz, w razie wykrycia nieprawidłowości, poprzez odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych oraz, w stosownych przypadkach, poprzez skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary.

2. Komisja jest odpowiedzialna za kontrole nadzorcze akcji i działań w ramach Programu, którymi zarządzają agencje narodowe. Komisja określa zbiór minimalnych wymogów dotyczących kontroli przeprowadzanych przez agencję narodową oraz niezależną instytucję audytową.

3. Agencja narodowa jest odpowiedzialna za podstawowe kontrole beneficjentów dofinansowania na akcje i działania w ramach Programu, o których mowa w art. 28 ust. 3. Kontrole te muszą dawać wystarczającą pewność, że przyznane dofinansowanie jest wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem i mającymi zastosowanie przepisami unijnymi.

4. W odniesieniu do środków Programu, które są przekazywane agencjom narodowym, Komisja zapewnia odpowiednią koordynację swoich kontroli z władzami krajowymi i agencjami narodowymi w oparciu o zasadę pojedynczej kontroli

oraz analizę opartą na ocenie ryzyka. Niniejszy przepis nie ma zastosowania do dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

Artykuł 32

Ochrona interesów finansowych Unii

1. Komisja lub jej przedstawiciele oraz Trybunał Obrachunkowy mają uprawnienia do przeprowadzania audytów na podstawie dokumentacji i na miejscu, wobec wszystkich beneficjentów dofinansowania, wykonawców i podwykonawców oraz innych osób trzecich, którzy otrzymały środki unijne. Mogą oni również przeprowadzać audyty i kontrole agencji narodowych.

2. OLAF może przeprowadzać kontrole i inspekcje na miejscu u podmiotów gospodarczych korzystających bezpośrednio lub pośrednio z takiego finansowania, zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96⁽¹⁾, w celu określenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub jakiekolwiek inne bezprawne działania, które mają wpływ na interesy finansowe Unii w związku z umową o udzielenie dofinansowania, decyzją o udzieleniu dofinansowania lub porozumieniem dotyczącym finansowania przez Unię.

3. Bez uszczerbku dla ust. 1 i 2, w umowach o współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi oraz umowach o udzielenie dofinansowania, decyzjach o udzieleniu dofinansowania i porozumieniach wynikających z wykonywania niniejszego rozporządzenia wyraźnie upoważnia się Komisję, Trybunał Obrachunkowy i OLAF do prowadzenia takich audytów, kontroli i inspekcji na miejscu.

ROZDZIAŁ X

Przekazanie uprawnień i przepisy wykonawcze

Artykuł 33

Przekazanie uprawnień Komisji

Aby zarządzanie zadaniami odbywało się na najodpowiedniejszym poziomie, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 dotyczących zmiany art. 28 ust. 3, ale tylko w odniesieniu do określania dodatkowych akcji, którymi mają zarządzać agencje narodowe.

Artykuł 34

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienie do przyjmowania aktów delegowanych, o którym mowa w art. 33, powierza się Komisji na czas trwania Programu.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 33, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

5. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 33 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 35

Realizacja Programu

Aby zapewnić realizację Programu, Komisja przyjmuje roczne programy pracy w drodze aktów wykonawczych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 36 ust. 3. W każdym rocznym programie pracy zapewnia się spójną coroczną realizację celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 4, 5, 11 i 16 oraz przedstawia się oczekiwane wyniki, metodę realizacji i całkowitą kwotę finansowania. Roczne programy pracy zawierają również opis finansowanych działań, wskazanie kwoty przydzielonej na każde działanie, a także alokację między państwa członkowskie środków na działania, które mają być zarządzane za pośrednictwem agencji narodowych oraz orientacyjny harmonogram realizacji. W odniesieniu do dofinansowania zawierają one maksymalną stopę współfinansowania, która uwzględnia specyfikę grup docelowych, w szczególności ich zdolność do współfinansowania i możliwości pozyskiwania finansowania od osób trzecich. W szczególności w przypadku akcji skierowanych do organizacji o ograniczonej zdolności finansowej stopę współfinansowania określa się na poziomie co najmniej 50 %.

Artykuł 36

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. Komitet może zbierać się w szczególnym składzie, aby rozstrzygać kwestie sektorowe. W stosownych przypadkach, zgodnie z jego regulaminem oraz na zasadzie ad hoc eksperci zewnętrzni, w tym przedstawiciele partnerów społecznych, mogą być zapraszani do uczestnictwa w jego posiedzeniach w roli obserwatorów.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

ROZDZIAŁ XI

Przepisy końcowe

Artykuł 37

Uchylenie i przepisy przejściowe

1. Decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2014 r.

2. Akcje rozpoczęte w dniu 31 grudnia 2013 r. lub przed tym dniem na podstawie decyzji nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE są zarządzane, w stosownych przypadkach, zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia.

3. Państwa członkowskie zapewniają, na poziomie krajowym, niezakłócone przejście od akcji realizowanych w kontekście poprzednich programów w dziedzinie uczenia się przez całe życie, młodzieży i współpracy międzynarodowej w szkolnictwie wyższym do akcji podejmowanych w ramach niniejszego Programu.

Artykuł 38

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie w dniu następującym po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu 11 grudnia 2013 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący
M. SCHULZ

W imieniu Rady
Przewodniczący
V. LEŠKEVIČIUS

ZAŁĄCZNIK I

WSKAŹNIKI SŁUŻĄCE OCENIE PROGRAMU

Program będzie ściśle monitorowany w oparciu o zestaw wskaźników mających na celu pomiar zakresu, w jakim osiągnięto cele ogólne i szczegółowe Programu, oraz minimalizację obciążeń i kosztów administracyjnych. W tym celu gromadzone będą dane dotyczące następującego zestawu wskaźników:

Główne założenia edukacyjne strategii „Europa 2020”	Odsetek osób w wieku 18–24 lat, które posiadają tylko wykształcenie średnie I stopnia i nie uczestniczą w kształceniu ani w szkoleniach
	Odsetek osób w wieku 30–34 lat, którzy posiadają wykształcenie wyższe lub równorzędne
Poziom odniesienia w dziedzinie mobilności – zgodnie z konkluzjami Rady dotyczącymi poziomu odniesienia w dziedzinie mobilności edukacyjnej	Odsetek osób kończących studia wyższe i mających za sobą okres nauki lub szkolenia za granicą związany ze studiami wyższymi (w tym praktyki zawodowe)
	Odsetek osób w wieku 18–34 lat posiadających kwalifikacje w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego (I-VET) i mających za sobą okres nauki lub szkolenia za granicą związany z kształceniem i szkoleniem zawodowym (I-VET) (w tym z praktykami zawodowymi)
Aspekt ilościowy (ogólny)	Liczba kadry wspieranej przez Program, w rozbiciu na państwa i sektory
	Liczba uczestników o szczególnych potrzebach lub mniejszych szansach
	Liczba i rodzaj organizacji i projektów, w rozbiciu na państwa i akcje
Kształcenie i szkolenie	Liczba uczniów, studentów i stażystów uczestniczących w Programie, w rozbiciu na państwo, sektor, akcje i płeć
	Liczba studentów szkolnictwa wyższego otrzymujących wsparcie na studia w państwie partnerskim, a także liczba studentów z państwa partnerskiego przyjeżdżających na studia do państwa uczestniczącego w Programie
	Liczba instytucji szkolnictwa wyższego z państwa partnerskiego uczestniczących w akcjach w zakresie mobilności i współpracy
	Liczba użytkowników sieci Euroguidance
	Odsetek uczestników, którzy otrzymali certyfikat, dyplom lub inny rodzaj formalnego uznania uczestnictwa w Programie
	Odsetek uczestników, którzy stwierdzili poprawę swoich kompetencji kluczowych
	Odsetek uczestników mobilności długoterminowej, którzy stwierdzili poprawę swoich kompetencji językowych
„Jean Monnet”	Liczba osób odbywających szkolenia w ramach działań „Jean Monnet”.
Młodzież	Liczba młodych osób zaangażowanych w akcje w zakresie mobilności wspierane przez Program, w rozbiciu na państwa, akcje i płeć
	Liczba organizacji młodzieżowych zarówno z państw uczestniczących w Programie, jak i państw partnerskich zaangażowanych w akcje w zakresie międzynarodowej mobilności i współpracy
	Liczba użytkowników sieci Eurodesk
	Odsetek uczestników, którzy otrzymali certyfikat (na przykład Youthpass), dyplom lub inny rodzaj formalnego uznania uczestnictwa w Programie

	Odsetek uczestników, którzy stwierdzili poprawę swoich kompetencji kluczowych
	Odsetek uczestników wolontariatu, którzy stwierdzili poprawę swoich kompetencji językowych
Sport	Liczba członków organizacji sportowych występujących o udział w Programie lub uczestniczących w nim, w rozbiciu na państwa
	Odsetek uczestników, którzy wykorzystali wyniki projektów transgranicznych do: a) zwalczania zagrożeń dla sportu b) poprawy dobrego zarządzania i kariery dwutorowej c) poprawy włączenia społecznego, równości szans i poziomu uczestnictwa

ZAŁĄCZNIK II

INFORMACJE TECHNICZNE DOTYCZĄCE INSTRUMENTU GWARANCJI POŻYCZEK STUDENCKICH

1. Wybór pośredników finansowych

W następstwie zaproszenia do wyrażenia zainteresowania pośrednicy finansowi są wybierani zgodnie z najlepszą praktyką rynkową w odniesieniu między innymi do:

- a) wielkości finansowania udostępnianego studentom;
- b) możliwie najkorzystniejszych warunków oferowanych studentom, pod warunkiem zgodności z minimalnymi standardami udzielania pożyczek określonymi w pkt 2;
- c) dostępu do finansowania dla wszystkich osób zamieszkujących w państwach uczestniczących w Programie, o których mowa w art. 24 ust. 1;
- d) środków zwalczania nadużyć finansowych; oraz
- e) zgodności z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE ⁽¹⁾.

2. Ochrona pożyczkobiorców

Następujące zabezpieczenia stanowią minimalne warunki, które muszą zostać zapewnione przez pośredników finansowych, którzy chcą udzielać pożyczek studenckich, posiadających gwarancję w ramach Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich:

- a) nie wymaga się zabezpieczenia lub gwarancji rodziców;
- b) pożyczek udziela się na zasadach niedyskryminacyjnych;
- c) jako część procesu oceny pośrednik finansowy uwzględni ryzyko nadmiernego zadłużenia studenta, biorąc pod uwagę poziomy skumulowanego zadłużenia i wszelkie orzeczenia sądowe w sprawie niespłaconego zadłużenia; oraz
- d) spłata opiera się na modelu hybrydowym, który łączy standardowe płatności hipoteczne z zabezpieczeniami społecznymi, w szczególności:
 - (i) odsetkami znacząco niższymi w porównaniu ze stawkami rynkowymi;
 - (ii) wprowadzeniem okresu karencji przed rozpoczęciem spłat trwających co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu programu nauki lub – w przypadku gdy prawo krajowe nie przewiduje takiej zwłoki – umożliwieniem dokonywania w tym 12-miesięcznym okresie niewielkich spłat;
 - (iii) umożliwieniem zawieszenia spłat na okres co najmniej 12 miesięcy przez cały okres pożyczki, o które może się ubiegać student, lub – w przypadku gdy prawo krajowe nie przewiduje takiej zwłoki – umożliwieniem dokonywania w tym 12-miesięcznym okresie niewielkich spłat;
 - (iv) możliwością odroczenia spłaty odsetek w okresie studiów;
 - (v) ubezpieczeniem od śmierci i inwalidztwa; oraz
 - (vi) brakiem kar za wcześniejszą całkowitą lub częściową spłatę.

Pośrednicy finansowi mogą oferować spłatę pożyczki w zależności od dochodów, a także korzystniejsze warunki, takie jak dłuższe okresy karencji, dłuższe przerwy w spłacie lub późniejszy termin płatności, aby uwzględnić szczególne potrzeby absolwentów, na przykład osób, które w późniejszym okresie odbywają studia doktoranckie, lub pozostawić im więcej czasu na znalezienie zatrudnienia. Oferowanie takich korzystniejszych warunków jest uwzględniane w procedurze wyboru pośredników finansowych.

3. Monitorowanie i ocena

Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich podlega monitorowaniu i ocenie, o których mowa w art. 21 niniejszego rozporządzenia, oraz na podstawie art. 140 ust. 8 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. L 133 z 22.5.2008, s. 66).

W ramach tego procesu Komisja składa sprawozdanie z wpływu Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich na beneficjentów i na systemy szkolnictwa wyższego. Sprawozdanie Komisji uwzględni między innymi dane oraz proponowane środki zarządzania we wszelkich obszarach budzących niepokój, które dotyczą:

- a) liczby studentów, którzy otrzymali pożyczki wsparte przez Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich, w tym dane o wskaźnikach ukończenia przez nich nauki;
- b) wartości pożyczek zarejestrowanych przez pośredników finansowych;
- c) wysokości stóp procentowych;
- d) poziomów niespłaconego długu i niewywiązywania się z płatności, w tym środków przyjętych przez pośredników finansowych wobec osób niewywiązujących się ze spłaty pożyczek;
- e) środków zwalczania nadużyć finansowych podjętych przez pośredników finansowych;
- f) profilu studentów, którzy otrzymali wsparcie, włącznie z ich sytuacją społeczno-ekonomiczną, przedmiotem studiów, państwem pochodzenia i państwem docelowym, zgodnie z krajowymi przepisami w zakresie ochrony danych;
- g) geograficznej równowagi absorpcji; oraz
- h) zasięgu geograficznego pośredników finansowych.

Niezależnie od uprawnień powierzonych Parlamentowi Europejskiemu i Radzie na mocy art. 140 ust. 9 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 Komisja rozważa wystąpienie z wnioskiem dotyczącym odpowiednich zmian regulacyjnych, w tym zmian ustawodawczych, jeżeli przewidywana absorpcja przez rynek lub uczestnictwo pośredników finansowych nie są zadowalające.

4. Budżet

Alokacja środków budżetowych pokrywa pełne koszty Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich, w tym zobowiązania płatnicze wobec uczestniczących pośredników finansowych odwołujących się do częściowych gwarancji oraz opłaty administracyjne dla EFL.

Budżet przeznaczony na Instrument Gwarancji Pożyczek Studenckich, o którym mowa w art. 18 ust. 2 lit. c), nie może przekraczać 3,5 % całkowitego budżetu Programu.

5. Promocja i rozpowszechnianie informacji

Każdy uczestniczący pośrednik finansowy przyczynia się do promowania Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich, udzielając informacji przyszłym studentom. W tym celu Komisja między innymi dostarcza agencjom narodowym w państwach uczestniczących w Programie niezbędnych informacji, umożliwiając im pełnienie roli punktów informacyjnych na temat Instrumentu Gwarancji Pożyczek Studenckich.
